

Megosztott válsággeneráció

2011 május 09. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Milyen feln?ttek lesznek a mai fiatalokból?Megállíthatatlannak t?nik a mai magyar fiatalság kettészakadása, s?t, az érvényesülni képesek és a lemaradók közötti olló egyre tágabbra nyílik. A társadalmi helyzet ráadásul örökl?dik, azaz nemcsak a következ?, hanem további generációk sorsa is eld?lni látszik.

Ami pedig mindezeken túlmen?en a felnöv? nemzedék tagjairól elmondható: a tévé helyett az internetre esküsznek; széls?ségesen korán vagy éppen kés?n kezdik a szexuális életet; egyre kevésbé vallásosak; az el?z? generációnál idegenellenesebbek és er?szakosabbak; s bár nem sportolnak annyit, mint régebben, a cigarettának valamelyest kevésbé rabjai.

Krisztina 16 éves, az ország egyik legjobb gimnáziumának 10. osztályos tanulója Budapesten, a szülei mérnökök. Angolul és franciául beszél. Azt meséli, ha sikerül, jöv?re egy évig külföldön tanul, hazatér, itt érettségizik, elvégzi az egyetemet, majd megszerzi második diplomáját valamelyik európai vagy amerikai egyetemen.

Réka 15 éves, vasutas szül?k gyermeke. Most végezte a 8. osztályt egy Pest megyei városka iskolájában. Nyelveket nem beszél, amikor a Figyel? munkatársával találkozott, éppen várta a felvételi eredményét egy másik város szakközépiskolájából. Fogalma sincs, mivel szeretne majd egyszer foglalkozni. A továbbtanuláshoz az alapján választott iskolát, hogy egyáltalán hová van esélye bekerülni. Családot biztosan szeretne, csakúgy, mint Krisztina, ám míg Réka miel?bb gyereket nevelne, f?városi társa ezt majd csak 12–15 év múlva tervezi. Utóbbi szerint csak akkor érdemes belevágni ilyesmibe, ha már van olyan egzisztenciája, amellyel a gyerekének (egynek, legfeljebb kett?nek) ugyanazt a képzést és életszínvonalat tudja biztosítani, mint amilyenben maga is részesült. Réka viszont a „hány gyereket szeretnél?” kérdésre csak nevet, majd azt mondja: „Minél többet, én is feln?ttem valahogy, majd csak jut nekik is!”

Fotók: Kotschy Gábor

A válság áldozatai

Lelkileg is súlyosan érintette a fiatalokat a gazdasági válság – derült ki azokból a beszélgetésekb?l, amelyeket a Figyel? munkatársa két különlegesnek mondható iskola diákjaival folytatott. Az egyik az Alternatív Közgazdasági Gimnázium, amely Magyarország els? alapítványi iskolája, s ahol az idei tanévben 65 ezer forint a havi szül?i költségtérítés. A másik pedig a Zöld Kakas Líceum, amely szintén alapítványi szakközépiskola, s amelyet más középiskolákban sikertelen, ám képességeik alapján nemcsak érettségire, hanem továbbtanulásra is alkalmas gyerekeknek hoztak létre. A gyerekek többsége mindkét helyen arról mesélt, hogy a családjuk er?sen megszenvedte a válságot. Az ebb?l fakadó feszültséget néhány esetben a család nem is bírta ki, és szétszakadt. A diákok nem tudják kezelni a helyzetet, tehernek érzik, hogy a szül?k rájuk hárítják a gondjaikat. „A stressz és a pénztelenség a szül?ket teszi tönkre, ?k pedig a gyerekeket” – fogalmazott egyikük. Ezért sokan nem is szeretnék követni az otthon látott mintát, mert úgy érzik, a szüleik kapcsolatát nem a szeretet, hanem a pénz irányítja.

Árulkodó, hogy amikor az országos, 2008-as kutatásnál azt kérték a diákoktól, nevezzék meg a legéget?bb problémáikat, a munkanélküliséget 47 százalék, a pénztelenséget 43, a lakásproblémát pedig 32 százalék említette. Négy évvel korábban – a már akkor is hangsúlyos pénztelenség mellett – a drogok és az alkohol terjedése, illetve a jöv? kilátástalansága miatt aggódtak leginkább.”

A két, mellesleg egyaránt rendezett családban nevelked? lány pályája tökéletesen beleillik abba a képbe, amelyet szociológusok, és általában ifjúsággal foglalkozók vázoltak lapunknak, amikor arról kérdeztük ?ket, milyen eljövend? generációt „termel ki” a mai magyar társadalom. Az egybehangzó válaszok szerint a következ? nemzedéken belül legalább két különböz? generációt lehet elhatárolni. „Nevelünk egyfel?l egy olyan generációt, amely hisz abban, hogy önmaga sorsát alakíthatja, és ehhez megtanítjuk nekik az eszközöket is. Ezzel párhuzamosan nevelünk viszont egy olyat is, amelynek tagjai a tehetetlenséget tanulják meg, és nem csupán hitük nincs, de valóban eszközeik sincsenek” – fogalmazza meg ezt a társadalmi kett?sséget Zsolt Péter médiaszociológus. A mostani feln?tt nemzedékek szemében mindkét véglet deviánsnak t?nhet, de míg az egyik az építkezésben és újrateremtésben tér majd el t?lük, a másik a rombolásban. „Az pedig – jegyzi meg Zsolt Péter – külön rejtély, hogy ez a két csoport mit tud majd egymással kezdeni.”

Szex

KORÁN KEZD?K ÉS KIVÁRÓK. A mai fiatalok els? szexuális együttléte statisztikai átlag alapján 16–17 éves korukra tehet?; éppen úgy, mint húsz éve. Ám miközben – mutat rá Sz. Mikus Edit szexológus – mind többen vannak azok, akik 12–13 éves korukban veszítik el szüzességüket, megugrott azok száma is, akik még 30 évesen sem.

KÉSLELTET? ER?K. A kés?i szex inkább a férfiakra jellemz?; az egyik f? ok esetükben a számítógép, illetve a

virtuális világ hatása. Sokakat annyira elvarázsol ez a közeg, hogy azután egy hús-vér n?höz már nem tudnak közeledni. A n?k esetében inkább az a gond, hogy nincs önbizalmuk, mégpedig a címlapokon, televíziókban látott, tökéletes test?nek t?n? lányok miatt.

TÚL AZ INTIMITÁSON. Gyarmati Tamás orvos, a Beszéljünk róla cím? felvilágosító könyv szerz?je szerint mára a szexualitás, mint intim viszony, megsz?nt létezni. Az alsóbb rétegekb?l származó gyerekeknél lefeküdni valakivel olyan, mint megenni egy hamburgert. A szül?-gyermek kapcsolatok megromlása miatt pedig szerinte a szexnek egyszer?en szeretetpótló funkciója lett.

APJUKRA ÜTNEK. A két, szembeötl?en eltér? úton haladó csoport sorsa még élesebben különválhat, ha megvalósul a jelenlegi kormányoldalról bedobott elképzelés: a tankötelezettség korhatárának leszállítása 18-ról 16 vagy akár 15 évre. Vekerdy Tamás gyerekpszichológus ezt a minap egyenesen nemzeti katasztrófának nevezte. A terv szerinte meglep?, érthetetlen és értelmezhetetlen. Ma a legtöbben 14 évesen fejezik be az általános iskolát, márpedig ilyen végzettséggel sehol a világon nem lehet elhelyezkedni. A döntés hatására csak még több lenne a munkanélküli, a segélyre szoruló ember. Mindez pedig nemcsak egy korosztály boldogulási esélyeit csökkenti, hanem a következ?két is.

Ezt a vélekedést támasztja alá Bauer Béla ifjúságkutató, a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet kutatási igazgatóhelyettese is, aki szerint a társadalom elitje sosem „termelte újra” önmagát olyan szinten, amennyire ma teszi ezt. A legutóbbi, 2008-ban készült átfogó ifjúságkutatás eredményeib?l például kiderül, hogy a mindössze általános iskolai végzettség? apák gyermekeinek több mint egyharmada ugyanezen a képzettségi szinten marad, ami szinte biztosan munkaer?-piaci gondok elé állítja ?ket.

Cigi, drog

TÖBB LÁNY GYÚJT RÁ. A fiatalok között a lányok 23,6 százaléka rendszeres dohányos, míg a fiúknál 21,5 százalékos ez az arány. A három évvel ezel?tti Nemzetközi Ifjúsági Dohányzásfelmérés adatai szerint el?bbiek 58,4 százaléka próbálja ki a cigarettát, míg a fiúknak 56,5 százaléka gyújtott már rá.

KEVESEBBEN PRÓBÁLJÁK KI. Egy korábbi felméréskor, 2003-ban a fiatalok 65,8 százaléka mondta azt, hogy próbálta már a dohányzást. Akkor egyébként még a fiúk voltak többen.

KÉPZETLENEK HÁTRÁNYBAN. Az Echo Survey szociológiai kutatóintézet tavalyi két regionális ifjúságkutatásából kiderült, hogy a képzettség nélküli családban nevelked? fiatalok közül Egerben 44, Nagykanizsán 30 százalék dohányzik, míg a diplomások esetében az arány el?bbi helyen 20, utóbbin 13 százalék.

KÁBÍTÓSZER ÉS ISKOLA. A fenti összefüggés a drogok fogyasztására is áll. Az alacsonyan képzett, szakiskolába járó tanulók körében ugyanis a kábítószerez?k – legalábbis az azt bevallók – aránya Egerben és Nagykanizsán egyaránt 10 százalék körüli, míg a gimnazistáknál „csupán” 6 százalék.
Mindezt összevetve a településtípussal is, ahol a fiatalok nevelkedtek, a szakadék még látványosabb. Míg ugyanis a megyei jogú városokban lakó, diplomás apák gyermekeinek 62 százaléka szintén fels?fokú végzettséget szerzett, a községekben él?, csupán általános iskolát végzett szül?k gyerekeinek mindössze 2 százaléka jutott el a diplomáig. Vagyis ha már 15 évesen nagy számban kerülnének ki fiatalok az oktatásból, ez nem csak az ? életüket állítaná kényszerpályára egyszer s mindenkorra, hanem sokuk gyermekeit is hasonló sorsra predesztinálná.

A lapunk által megkérdezett pedagógusok szintén nem vinnék 16 év alá a tankötelezettséget. Sokak szerint 17 éves kor alatt „nincs még kész” egy ember. „Nem egyszer el?fordul, hogy 14–15 éves diákokat kell megtanítani a kés és a villa használatára” – meséli például Fekete János, a budapesti Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola és Szakiskola igazgatója. Ráadásul ez még egy viszonylag egyszer? feladat, jóval nehezebb a minimális fegyelemre, kötelesség- és felel?sségtudatra nevelni az ifjúságot. A család ebben a korábbinál nagyságrendekkel kevésbé partner; szocializációs szerepe egyes társadalmi rétegek esetében minimálisra csökkent.

A fogyasztás trendjei

Növekv? beleszólás
Évi 33 milliárd forint – egy 2008-as Szonda Ipsos kutatás szerint három esztendeje ennyi zsebpénz felett rendelkezett a 8–14 éves korosztály. Ez havi átlagban fejenként 3300 forintnak felelt meg, ám a friss kutatások

szerint a fiataloknak ennél lényegesen nagyobb összeg elköltésére van hatásuk.

További részletek a csütörtökt?l kapható Figyel? hetilapban. Az elemzés foglalkozik azzal is hogy eld?lnek-e a fiatalok karrier esélyei, hogyan viszonyul a politikához, a valláshoz az új, netfügg? generáció, és hogy valóban idegenellenesebbek és er?szakosabbak-e, mint a korábbi nemzedékek.

figyelo.hu

Ajánló